

אֶלֶּא לַשְּׁעִירִים, דְּהֵתָם לַשְּׁעִירִים הוּוּ עֲבָדֵי פּוֹלְחָנָא,
 וְשׁוֹלְטָנוּתָא. וְהָכֵא וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל
 עֲוֹנוֹתָם, וְקָרְבָּנָא לָא אֶתְעָבִיד אֶלֶּא לְקוּדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא. תָּא חֲזִי, דְּבִגְיֵי קָרְבָּנָא מִתְפַּסְמָן עֲלָאִין
 וְתַתְּאִין, וְדִינָא לָא שְׂרִיא וְשִׁלְטָא עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל.
 תָּא אֲנָא, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבְּרָה. מַהוּ אִישׁ
 עֵתִי. אֶלֶּא רָזָא דְּמַלְחָה הָכִי הוּא ^(דף ס"ג)

^(ע"ב) בְּכָל מַה דְּאֶתְעָבִיד, בְּעֵי בַר נָשׁ זְמִין לְהֵחִיא
 מַלְחָה. אִית בַּר נָשׁ דְּבִרְכָתָא אֶתְקִיִּים עַל יְדֵיהּ יִתִּיר
 מֵאַחֲרָא. תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּכַהֲנָא, ^{(משלי}
^{כב)} טוֹב עֵינַן הוּא יְבוֹרֵךְ, אֶל תִּקְרִי יְבוֹרֵךְ, אֶלֶּא
 יְבוֹרֵךְ, בְּגִין דְּהוּא חֲזָה זְמִין דִּיתְקִיִּים בְּרִכְתָּא עַל
 יְדֵיהּ בְּהֵאִי. ^{(ס"א וְשִׁאֲרֵי בְּרִכְתָּא בְּאַשְׁמֹחַתָּא דִּילֵיהּ).}

וְאִית בַּר נָשׁ דְּהוּא זְמִין לְאֶתְקִיִּמָא לְזוּטִין עַל
 יְדֵיהּ, וּבְכָל מַה דִּישְׁנַח לִיתִי לְזוּטִיָּא

לְזוּטִין הַקוּדֵשׁ

מַהוּ אִישׁ עֵתִי? אֶלֶּא סוּד תְּדַבֵּר בְּךָ הוּא
 – בְּכָל מַה שְׁנַעֲשֶׂה, עָרִיד אָדָם מְזִמֵּן
 לְאוֹתוֹ דְּבַר. יֵשׁ אָדָם שֶׁהַבְּרָכָה מִתְקַיֶּמֶת
 עַל יְדוֹ יוֹתֵר מֵאַחֵר. בֵּא וּרְאֵה מַה כְּתוּב
 בְּכַהֵן, טוֹב עֵינַן הוּא יְבוֹרֵךְ, אֶל תִּקְרִי
 יְבוֹרֵךְ אֶלֶּא יְבוֹרֵךְ, כִּי הוּא מְזִמֵּן שְׁתַּתְּקִים
 בְּרָכָה עַל יְדוֹ בְּזַח. ^{(וְשׁוֹרָה הַבְּרָכָה בְּהַשְׁמָחָתוֹ).}
 וְיֵשׁ אָדָם שֶׁמְזִמֵּן שְׁתַּתְּקִימוּ עַל יְדוֹ

אֶלֶּא לַשְּׁעִירִים, שְׁשָׂם לַשְּׁעִירִים הָיוּ
 עוֹשִׂים פְּלִחָן וְשִׁלְטוֹן, וְכֹאֵן – וְנָשָׂא
 הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם, וְהַקָּרְבָּן
 אֵינּוּ נַעֲשֶׂה אֶלֶּא לְקוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא. בֵּא
 וּרְאֵה שֶׁבְּגִלְלַת הַקָּרְבָּן מִתְפַּשְׂמִים
 עָלֵינוּנִים וְתַתְּוֹנִים וְהָדִין לֹא שׁוֹלֵט
 וְשׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל.
 לְמַדְנֵהּ, וְשִׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי הַמְדַבְּרָה.

וּמֵאַרְהַ וּבְעִיתָא כְּגוֹן בְּלָעַם, דְּאֶקְרִי רַע עֵינַן, דְּהוּהָ
 זְמַן בְּכָל בֵּישׁ, וְלֹא הָוָה זְמַן לְטָב. וְאַף עַל גַּב
 דְּבִרְדָּ, בְּרֻכְתִּיהָ לָא בְּרֻכְתָּא, וְלֹא אֶתְקִיָּים. וְכֵד הָוָה
 לֵיִיט, כֹּל מָאן דְּלֵיִיט אֶתְקִיָּים, וְאַפִּילוּ בְּרַגְעָא חָדָא,
 וְעַל דָּא פְּתִיב, (במדבר כד) שְׁתֵּם הָעֵינַן. בְּכָל אֶתְר
 דְּעֵינִיָּה שְׁלֵטָא אֶתְלִפְיָא.

תָּא חֲזִי מַה כְּתִיב. (במדבר כד) וַיֵּשֶׁת אֶל הַמְּדַבֵּר פָּנָיו,
 בְּגִין דִּיתְעַר מִהֶהוּא סִטְרָא הֵהוּא דְשְׁלֵטָא
 תַּמָּן, וַיִּיתִי בְּדִלְטוּרֵיא עָלֵיהּ דִּישְׂרָאֵל. מַה כְּתִיב
 בְּהוּ בְּכַהֲנִי, (משלי כב) טוֹב עֵינַן הוּא יְבוֹרֵךְ, דְּהוּא הָוָה
 זְמַן בְּהַאי, וְשָׂאֲרֵי בְּרֻכְתָּא בְּאֶשְׁגָּחוּתָא דִּילִיהּ. וְעַל
 דָּא תַנִּינָן, יִסְטִי פֶר נֶשׁ אֶפִּילוּ מִמָּאָה אֲרַחֲיִן, וְלֹא
 יֵאָרַע בְּפֶר נֶשׁ דְּאִית לִיה עֵינָא בִישָׂא.

לשון הקודש

בֵּא וּרְאֵה מַה פְּתוּב, (שם) וַיֵּשֶׁת אֶל
 הַמְּדַבֵּר פָּנָיו, כְּדִי שִׁיתְעוֹרֵר מֵאוֹתוֹ צֶדֶק
 שֶׁהוּא שׁוֹלֵט שָׁם, וַיֵּבֵא בְּהַלְשָׁנָה עַל
 יִשְׂרָאֵל. מַה פְּתוּב בְּפִתְחֵינָם? (משלי כב) טוֹב
 עֵינַן הוּא יְבוֹרֵךְ, שֶׁהוּא הִיָּה מְזַמֵּן לָהּ
 וְשׁוֹרֵה בְּרֻכָּה בְּהַשְׁגָּחָה שְׁלוֹ. וְעַל זֶה
 שְׁנִינּוּ, יִסְטֵה אָדָם אֶפִּילוּ מִמָּאָה דְרָכִים
 וְלֹא יִפְגַּשׁ אָדָם שֵׁישׁ לוֹ עֵינַן רַעָה.

קְלָלוֹת, וּבְכָל מַה שִׁיתְבוֹנֵן יֵבֵאוּ קְלָלוֹת
 וּמֵאַרְהַ וּבְעִתָּהּ, כְּמוֹ בְּלָעַם שֶׁנִּקְרָא רַע
 עֵינַן, שֶׁהִיָּה מְזַמֵּן לְכָל רַע וְלֹא הִיָּה מְזַמֵּן
 לְטוֹב, וְאַף עַל גַּב שְׁפִרְדָּ, בְּרֻכְתּוֹ אֵינָה
 בְּרֻכָּה וְלֹא הֶתְקִיָּמָה. וּבְשִׁהִיָּה מְקַלְלִי, כֹּל
 מַה שֶׁקָּלַל הֶתְקִיָּים, וְאַפִּילוּ בְּרַגְעָא אַחַד,
 וְעַל זֶה פְּתוּב (במדבר כד) שְׁתֵּם הָעֵינַן. בְּכָל
 מְקוֹם שֶׁעֵינּוּ שְׁלֵטָה – הֶתְקַלְלִי.

אוֹף הָכָא וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי, דְּהוּא זְמִין לְהָאִי.
 וְרָשִׁים לְהָאִי, וּבְהִנָּא הָוָה אֲשַׁתְּמוּדַע בֵּיתָא,
 חַד עֵינָא יִתִּיר מֵאַחֲרָא פּוֹרְתָא. סוֹרְטָא דְעַל עֵינָא
 אֶתְחַפֵּיא בְּשַׁעְרֵין סְגִיאִין. מְכַחֲלָא עֵינָא, וְלֹא
 מְסַתְּפַל בְּמִישָׁר. הָאִי הוּא בַר נָשׁ זְמִין לְהָאִי,
 וְכִדְקָא חֲזִי לִיהַּ. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּיַד אִישׁ עֵתִי.

בְּגוּשׁ חֲלָבָא הָוָה בַּר נָשׁ, דְּבִכָּל אֶתֶר דְּמַחֵי
 בִּידוּי, הָוָה מִית, וְלֹא הָוּוּ בְּנֵי נָשָׂא
 מְקַרְבִּין בְּהִדְיָה. בְּסוֹרְיָא הָוָה בַּר נָשׁ, דְּבִכָּל אֶתֶר
 דְּאֶסְתְּפַל אֶפִּילוּ לְטָב, כִּלְאֵ אֶתְהַפֵּךְ לְבִישׁ. יוֹמָא
 חַד הָוָה חַד בַּר נָשׁ אֲזִיל בְּשׁוּקָא, וְחָוּוּ אֲנַפּוּי
 נְהִירִין. אֶתָּא הֵהוּא בַר נָשׁ וְאֶסְתְּפַל בֵּיתָא, וְאֶתְבַּקַּע
 עֵינֵיהַּ. בְּגִין כְּדָּ, בְּכִלְאֵ הָוָה בַּר נָשׁ זְמִין, לְהָאִי
 וְלְהָאִי. וְעַל דָּא כְּתִיב טוֹב עֵינַן הוּא יְבוֹרֵךְ, אֵל
 תִּקְרִי יְבוֹרֵךְ אֶלְא יְבָרֵךְ.

 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

שִׁמְכָה בְּיָדוֹ, הָיָה מֵת, וְלֹא הָיוּ אֲנָשִׁים
 מִתְקַרְבִּים אֵלָיו. בְּסוֹרְיָא הָיָה אָדָם,
 שֶׁבִּכָּל מְקוֹם שָׁבוּ הַסְתַּפְּל, אֶפְלוּ לְטוֹב,
 הַכֹּל הִתְהַפֵּךְ לְרַע. יוֹם אֶחָד הָיָה אִישׁ
 אֶחָד הוֹלֵךְ בְּשׁוּק, וְהָיוּ פְּגִיו מְאִירוֹת. בָּא
 אוֹתוֹ אִישׁ וְהַסְתַּפְּל בּוֹ, וְנִבְקַעַה עֵינוֹ.
 מִשׁוּם כְּדָּ לְכָל הָיָה אָדָם מוֹכֵן, לָזֶה וְלָזֶה.
 וְעַל זֶה כְּתוּב טוֹב עֵינַן הוּא יְבוֹרֵךְ, אֵל

אֶתְּ פֶּאן, וְשַׁלַּח בְּיַד אִישׁ עֵתִי – שֶׁהוּא
 מְזַמֵּן לָזֶה וְרָשׁוּם לָזֶה, וְהִכְהִין הָיָה מִפִּיר
 בּוֹ עֵינַן אַחַת יוֹתֵר מֵאַחֲרֵת מַעֲטָא. הָעוֹר
 שֶׁעַל הָעֵינַן מְכַסֶּה בְּשַׁעְרוֹת רַבּוֹת, הָעֵינַן
 מְכַחֲלֵת וְלֹא מְסַתְּפַל יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ הָאָדָם
 הַמְזַמֵּן לְכָד וְהִרְאוּ לוֹ. וְעַל זֶה כְּתוּב בְּיַד
 אִישׁ עֵתִי.

בְּגוּשׁ חֲלָבָא הָיָה אָדָם, שֶׁבִּכָּל מְקוֹם

וְתֵאנָא, הָאִי בַר נָשׁ דְּהוּה אָזִיל לְמַדְבְּרָא, כַּד
 מָטָא בֵּיהּ בְּתֵהוּא שְׁעִירָא הָהּ סָלִיק
 לְטוּרָא, וְדָחֵי לֵיהּ בְּתַרְיִן יְדוּי. וְלֹא הָהּ נָחִית
 לְפַלְגוֹת טוּרָא, עַד דְּאִתְעָבִיד שְׁיִיפִין שְׁיִיפִין. וְתֵהוּא
 בַר נָשׁ הָהּ אָמַר, כִּד יִמְחוּ עוֹנוֹת עִמָּךְ וְכוּ'. וּבְגִין
 דְּסָלִיק תְּהוּא קְטִיגוּרִיא וְאִתְעָבִיד סְיִיגוּרִיא
 דִּישְׂרָאֵל, כִּדִּין קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, כֹּל חוֹבֵיִיהוּ
 דִּישְׂרָאֵל, וְכָל מַה דְּכֹתִיב בְּאִינוּן פְּתָקוֹן דְּלַעִילָא,
 לְאִדְבְּרָא חוֹבֵיִיהוּ דְבְנֵי נִשְׂא, נָטִיל לֹון וְרַמֵּי לֹון
 כְּהֵאִי גּוֹנָא, לְאַתֵּר דְּאִתְקַרֵּי מְצוּלוֹת יָם. הָדָא הוּא
 דְּכֹתִיב, (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא דָּא, לְמַפְלַח כְּהֵנָּא רַבָּא פּוֹלְחָנָא דְּתֵהוּא יוֹמָא כְּמָה
 דְּאִצְטְרִיד, וְלְמַשְׁלַח שְׁעִיר לְעֶזְרָאֵל. רָזָא דָּא כְּמָה
 דְּאִתְ אָמַר, בְּגִין לְאַתְפְּרָשָׁא מַעֲמָא קְדִישָׁא, וְלֹא יִתְפַּע חוֹבֵיִיהוּן

לשון הקודש

וְכָל מַה שְּׁכָתוּב בְּאוֹתָם פְּתָקִים
 שְׁלַמְעֵלָה לְהוֹפִיר אֶת חַטָּאֵי בְּנֵי הָאָדָם,
 הוּא נוֹטֵל אוֹתָם וּזוֹרֵק אוֹתָם כְּמוֹ זֶה
 לְמָקוֹם שְׁנַקְרָא מְצוּלוֹת יָם. זֶהוּ שְׁכָתוּב
 (מִיכָה ז) וְתִשְׁלִיךְ בְּמְצוּלוֹת יָם כָּל חַטָּאתָם.

רעיא מהימנא

מְצוּדָה זוּ, שְׁיַעֲבֵד הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אֶת
 עֲבוֹדַת אוֹתוֹ הַיּוֹם כְּמוֹ שְׁצַרְיָה, וְלִשְׁלַח
 שְׁעִיר לְעֶזְרָאֵל. הַסּוּד הוּא כְּמוֹ שְׁנֵאמַר,

תקרי יכרד אלא יכרד.

וְלְמַדְבְּרוֹ, הָאִישׁ הַזֶּה שְׁתֵּיהּ הוֹלֵךְ
 לְמַדְבְּרָא, כְּשֶׁהֵגִיעַ שָׁם אוֹתוֹ שְׁעִיר, הָיָה
 עוֹלָה לְהָר, וְדוּחָה אוֹתוֹ בְּשִׁתֵּי יָדָיו, וְלֹא
 הָיָה מוֹגִיעַ לְחֻצֵי הָהָר עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה אֵיבָרִים
 אֵיבָרִים, וְאוֹתוֹ אִישׁ הָיָה אוֹמֵר: כִּד יִמְחוּ
 עוֹנוֹת עִמָּךְ וְגו'. וּמִשׁוֹם שְׁעוֹלָה אוֹתוֹ
 קְטָנוֹר וְנַעֲשֶׂה סְנַגּוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אִזּוֹ
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶת כָּל חַטָּאֵי יִשְׂרָאֵל

קָמִי מִלְבָּא. וְלֹא יִקְטָרְגַּע עָלֶיְהוֹן, דְּהָא לִית לֵיהּ תְּקִיפּוֹ
וְשׁוֹלְטָנוֹ, (כ"ה) בַּר פִּד אֶתְקַף רוּגְזָא מְלַעֲיָלָא, וּבַהֲהוּא דוֹרוּגְזָא
אֶתְהַפֵּךְ לְבִתְרָא אֶפּוֹטְרוּפּוֹסָא עָלֶיְהוֹן, וְעַל דָּא אֶתְדַחֲיָא מִקָּמִי
מִלְבָּא. וְהָא אוֹקִימָנָא, בְּגִין דְּאִיהוּ קִין כָּל בְּשָׂר.

וְעַמָּא קְדִישָׁא יְהִבִּין לֵיהּ כְּמַה דְּאֶצְטְרִיד לֵיהּ שְׁעִיר, וְרֹזָא
דָּא (בראשית כז) הֵן עֲשׂוּ אָחִי אִישׁ שְׁעִיר. כְּמַה דְּאִיהוּ
בְּסֵטֶר דְּקְדוּשָׁה דְּכַר וְנוֹקְבָא, אוֹף הָכִי בְּסֵטֶר מְסַאֲבוּ דְּכַר
וְנוֹקְבָא. מִתְּלָא אֲמַרִי, לְכַלְבָּא אֲרַמִי לֵיהּ גְּרַמָּא, יִלְחָךְ
עֲפָרָא דְּרַגְלָךְ.

שְׂאֵלוֹ לְבָן זֹמָא, מַהוּ לְסְרוּסֵי כְלָבָא. אָמַר לָהֶם, (ויקרא
כב) וּבְאֲרַעְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ, כָּל שְׂפֵאֲרַעְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ.
כְּמַה דְּאֶצְטְרִיד עֲלֵמָא לְהֵאִי, הָכִי אֶצְטְרִיד עֲלֵמָא לְהֵאִי. וְעַל דָּא
אֶתְמַר, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד דָּא מְלֵאךְ הַמּוֹת. לִית לְבִטְלָא
לֵיהּ מִן עֲלֵמָא, עֲלֵמָא אֶצְטְרִיד לֵיהּ, אִף עַל גַּב דְּכַתִּיב
כִּיָּהּ, (ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ שְׂבַעָה וְגוֹ', לֹא
יִתְבַטְלוּן מִן עֲלֵמָא. כְּלָא אֶצְטְרִיד טוֹב וְרַע.

לשון הקודש

וְהוּא יִלְחָךְ אֶת עֲפֵר רַגְלָךְ.
שְׂאֵלוֹ אֶת בֶּן זֹמָא, הֲאִם לְסְרוּסֵי כְלָבִי?
אָמַר לָהֶם, (ויקרא כב) וּבְאֲרַעְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ,
כָּל שְׂפֵאֲרַעְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ. כְּמֹו שְׂהַעוֹלָם
צְרִיד אֶת זֶה, כְּדָ צְרִיד הַעוֹלָם אֶת זֶה.
וְעַל זֶה נֶאֱמַר, (בראשית א) וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד –
זֶה מְלֵאךְ הַמּוֹת, אִין לְבִטְלוּן מִן הַעוֹלָם,
שְׂהַעוֹלָם צְרִיד אוֹתוֹ. אִף עַל גַּב שְׂפַתְנוּב
כּוֹ (ישעיה נב) וְהַכְּלָבִים עֲזִי נֶפֶשׁ לֹא יִדְעוּ
שְׂבַעָה וְגוֹ', לֹא יִתְבַטְלוּן מִן הַעוֹלָם. הַכָּל
צְרִיד, טוֹב וְרַע.

כְּדִי שִׁיפְרֵד מִהַעֵם הַקְּדוּשׁ וְלֹא יִתְבַע אֶת
חֲטָאֵיהֶם לְפָנֵי הַמַּלְאָךְ וְלֹא יִקְטָרְגַּע עָלֵיהֶם,
שְׂהֵרִי אִין לוֹ תִקְרָף וְשִׁלְמוֹן (כ"ה) אֶלָּא רַק
כְּשִׁמְתַחֲזֵק הַרְגֵוּ מִלְמַעְלָה, וּבְאוֹתוֹ דוֹרוּן
מִתְהַפֵּךְ אַחַר כְּדָ לְאֶפּוֹטְרוּפּוֹסֵם עָלֵיהֶם,
וְעַל בֶּן גְּדַחָה מִלְפָּנֵי הַמַּלְאָךְ. וְהֵרִי בְּאֲרַנְגוֹ,
מִשׁוּם שְׁהוּא קִין כָּל בְּשָׂר.

וְהַעֵם הַקְּדוּשׁ נוֹתְנִים לוֹ כְּמֹו שְׁהוּא
צְרִיד שְׁעִיר, וְסוּד זֶה – (בראשית כז) הֵן עֲשׂוּ
אָחִי אִישׁ שְׁעִיר. כְּמֹו שְׁהוּא בְּצַד הַקְּדוּשָׁה
זְכָר וְנוֹקְבָה, אִף כְּדָ בְּצַד הַטְּמֵאָה זְכָר
וְנוֹקְבָה. מְשָׁל אוֹמְרִים, זֶרֶק עָצֵם לְכַלְבָּ,

וּבְגִינֵי כֶּךָ אֵיךְ לֹן בְּיוֹמָא דָּא לְמַרְמֵי לִיהּ גְּרַמָּא לְכַלְבָּא, עַד
דְּאִיהוּ גְּרִיר, יִיעוּל מָאן דְּיִיעוּל לְגַבֵּי הִיכְלָא דְּמַלְכָּא,
וְלִית מָאן דְּיִמְחֵי בִּירוּי. לְבַתָּר יִכְשַׁפֵּשׁ לִיהּ בְּזַנְבִּיהּ.

כֹּה כְּתִיב וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתִיב
וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. בֵּינָן דְּאִיהוּ חָמֵי הָאִי
שָׁעִיר. תִּיאַוּבְתִּיהּ לְגַבִּיהּ, וְלֹא שְׁתַּכְלֵלָא בְּהַדִּיהּ, וְלֹא יָדַע מַאיִנּוֹן
חֻבִּין דְּקָא נְטִיל שָׁעִיר. תָּב לְגַבִּייהוּ דְּיִשְׂרָאֵל, חָמֵי לֹזֵן בְּלֹא
חֻבִּין, בְּלֹא פְּשָׁעִין, דְּהָא כְּלָהוּ שְׂרָאן בְּרִישָׂא דְּשָׁעִיר, סְלִיק
לְעִילָא, וְשַׁבַּח לֹזֵן קָמֵי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
חָמֵי סְהַדוּתָא דְּהָהוּא מְקַטְרָגָא, וְהוּאִיל וְתִיאַוּבְתִּיהּ לְרַחֲמָא עַל
עַמִּיהּ, אַף עַל גַּב דְּאִיהוּ יָדַע כָּל עוֹבְדָא, חָס עַלִּיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל.

וְכִלְכָּל שְׂרָיָא בְּדָא, בְּגִין דְּלֹא יִתְעַר רְזָא דְּדִינָא מְלַעִילָא, וְיִתְקַר
הָאִי וְיִשְׁתַּעֲזֹן בְּנֵי עַלְמָא, דְּהָא דָּא מְסַטְרָא דְּדִינָא קְשִׁיָּא
קָא אֶתִּי. וְאִי יִתְעַר הָאִי, בְּחֻבֵי בְּנֵי אַנְשָׁא אֶתְעַר. דְּהָא לִית
לִיהּ אֶתְעַרו לְסַלְקָא לְעִילָא לְאַתְעַרָא דִּינָא קְשִׁיָּא בַּר בְּדִיל חֻבֵי
בְּנֵי נְשָׂא. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְּפַר נֶשׁ עָבִיד חֻבָּא, אֶתְפַּנֵּשׁ הָאִי,

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

כָּלֵם שׁוֹרִים עַל רֹאשׁ הַשָּׁעִיר, עוֹלָה
לְמַעַלָּה וּמְשַׁבַּח אוֹתָם לִפְנֵי הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ
הוּא. וְהַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא רּוֹאֵה אֶת עֲדוּת
אוֹתוֹ הַמְּקַטְרֵג, וְהוּאִיל וְתִשׁוּקְתוֹ לְרַחֵם
עַל עַמּוֹ, אַף עַל גַּב שֶׁהוּא יוֹדֵעַ אֶת כָּל
הַמַּעֲשֵׂה, הוּא חָס עַל יִשְׂרָאֵל.

וְחַכְל שׁוֹרָה עַל זֶה, בְּדֵי שְׁלֵא יַעֲזֹר אֶת
סוּד הַדִּין מְלַמְעָלָה, וְזֶה יִתְחַזַּק וְיִשְׁמְדוּ
בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׁהָרֵי זֶה פֶּא מַצַּד הַדִּין
הַקָּשָׁה, וְאִם זֶה יִתְעוֹרֵר, הוּא מִתְעוֹרֵר
בְּחַטָּאֵי בְּנֵי הָאָדָם, שְׁהָרֵי אֵין לוֹ

וּמְשׁוּם כֶּךָ יֵשׁ לָנוּ בַּיּוֹם הַזֶּה לְזֹרֵק עַצֵּם
לְכַלְב, עַד שֶׁהוּא גְּרִיר, יִכַּנֵּס מִי שְׂיִכַּנֵּס
לְהִיכַל הַמְּלָךְ, וְאֵין מִי שְׂיִמְחָה בִּירוּ.
אַחַר כֶּךָ יִכְשַׁפֵּשׁ בְּזַנְבוֹ.

כֹּה כְּתוּב? וְהִתְוֹדָה עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּכְתוּב וְנָשָׂא הַשָּׁעִיר עָלָיו
אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם. בֵּינָן שֶׁהוּא רּוֹאֵה אֶת
הַשָּׁעִיר הַזֶּה, תִּשׁוּקְתוֹ אֵלָיו וְלְהַתְמַקְּן
עַמּוֹ, וְלֹא יוֹדֵעַ מַאוֹתָם הַחַטָּאִים שְׁנוּטִיל
הַשָּׁעִיר. הוּא שָׁב אֶל יִשְׂרָאֵל, רּוֹאֵה
אוֹתָם בְּלֵי חַטָּאִים, בְּלֵי פְּשָׁעִים, שְׁהָרֵי

וּכְמוֹת אֵלֶיךָ סִייעֵן דִּילִיָּהּ, וּמִתְכַנְפֵי תַפְּזֵן, וְנִטְלֵי לִיָּהּ, וְסִלְקֵי לְעִילָא רַחֲמֵנָא לִישׁוּבָן. וְעַל כֵּלָּא יְהֵב קַדְשָׁא בְרִידָא הוּא עֵיטָא לְיִשְׂרָאֵל לְאַשְׁתְּזַבָּא מִכָּל סִטְרִין. וְעַל דָּא כְּתִיב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁנֵי אֱלֹהִיו. (ע"כ רַעֲיָא מְהִימְנָא).

תָּאנָא, (ויקרא טז) וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי שְׁעִירֵי עִזִּים לְחֻטָּאת, וּמֵאֵת עֵדֶת, בְּגִין דִּיהֵא מִכְּלָהוּ, וְיִתְכַפֵּר לְכְּלָהוּ. דִּהֵא כָּל חוֹבֵי־הוּ דְבְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָכָא תַלְיִין, וְכְּלָהוּ מִתְכַפְּרֵי בְּדָא. (דד ט"ד ע"א) וְלֹא סָגִי מִכֵּר נָשׁ חֵד. וּמֵאֲן אֲתֵר אֲתֵנְסִיבוּ מֵאִינוּן קוּפִין דְּבַעֲזָרָה נְטֻלִין אֲגָרָא, וְאִי־תִי לְהוּ מֵאִינוּן דְּמִי דִּתּוּ מִכְּלָהוּ.

וְהֵהוּא שְׁעִירָא אַחְרָא, דִּיהוּה אֲשֶׁתְּאֵר לְקוּדְשָׁא בְרִידָא הוּא, עֲבָדִין לִיָּה חֻטָּאת בְּקַדְמִיתָא. וְהֵא אֲזַקִּימְנָא בְּאֵן אֲתֵר הוּה מִתְקַשְׂרָא. וְלִבְתֵּר

לשון הקודש

שְׁעִירֵי עִזִּים לְחֻטָּאת. וּמֵאֵת עֵדֶת, כְּדִי שִׁיחֵיה מִכָּלִם וְיִתְכַפֵּר לְכָלִם, שְׁהֵרֵי כָּל חֻטָּאי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֵן תְּלוּיִים, וְכָלִם מִתְכַפְּרִים בְּזוּה, וְלֹא מִסְפִּיק מֵאִישׁ אֶחָד. וּמֵאִיזָה מְקוּם נִלְקָחִים? מֵאוֹתָן קִפּוֹת שְׁבַעֲזָרָה נְטֻלִים שְׁכָר, וּמִבִּיאִים אוֹתָם מֵאוֹתָם דְּמִים שְׁהִיו מִכָּלִם.

וְאוֹתוֹ הַשְּׁעִיר הָאֲחֵר, שְׁהֵיה נִשְׁאָר לְקַדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עוֹשִׂים אוֹתוֹ חֻטָּאת בְּרֵאשׁוֹנָה. וְהֵרֵי בְּאַרְנוּ בְּאִיזָה מְקוּם הֵהוּ

הַתְּעוֹרְרוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה לְעוֹרֵר דִּין קָשָׁה רַק מִשׁוּם חֻטָּאי בְּנֵי אָדָם. שְׁהֵרֵי בְּשַׁעֲה שְׂאָדָם עוֹשֶׂה חֻטָּא, זֶה מִתְאַסֵּף, וּכְמוֹת אֲלָפִים מְסִיעִים שְׁלוֹ, וּמִתְכַנְסִים שָׁם וְנוֹטְלִים אוֹתוֹ וְעוֹלִים לְמַעְלָה. הִרְחַמֵּן יִצְיָלְנוּ. וְעַל הַכֵּל נוֹתֵן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲצָה לְיִשְׂרָאֵל לְהִנְצֵל מִכָּל הַצְּדָדִים, וְעַל זֶה כְּתוּב, (תהלים קמד) אֲשֶׁרֵי הָעַם שָׁפְכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁהֵי אֱלֹהִיו. (עד כֵּאֵן הִרְעִיא מְהִימְנָא). לְמַדְנֵנוּ, וּמֵאֵת עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי

דָּא מִתְקַרְבִּין הֵינִי, וּמִתְבְּסָמִין כִּלְא, וְאַשְׁתָּאֲרוּ
 יִשְׂרָאֵל וּפְאִין קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מְכַל חוּבִין
 דְּעֵבְדוּ וְחִבּוּ קָמִיָּה. הָדָא הוּא דְכְּתִיב כִּי בַיּוֹם הַזֶּה
 יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם וְגו'.

תו אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל
 רַבֵּקָה אִמּוֹ הֵן עָשׂוּ אֹחֵי אִישׁ שָׁעִיר וְאַנְכִי
 אִישׁ חֶלֶק. מָאִי קָא רְמִיזָא, אֶלְא וּדְאִי עָשׂוּ אִישׁ
 שָׁעִיר, הוּא מִתְהוּא דְאֶקְרִי שָׁעִיר, דְּהָא מִתְהוּא
 סְטָרָא אֲתִי. וְאַנְכִי אִישׁ חֶלֶק: וְגַבַּר מִתְהוּא דְפְלִיג
 לְכָל שְׂאָר עַמּוּיִן רַבְרַבִּין מְמַנָּן. דְּכְּתִיב, (דברים ד) אֲשֶׁר
 חֶלֶק יְיָ אֱלֹהֶיךָ אוֹתָם, וְכְּתִיב (דברים לב) כִּי חֶלֶק יְיָ
 עִמּוֹ וְגו'. תו אִישׁ חֶלֶק, מִתְרִי שְׁעִירִים וְאַשְׁתָּאֲר
 חָדָא. דְּכִתְּנָא פְּלִיג לָהּ, חַד לְחוּלְקִיָּהּ, וְחַד לְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא. אֲמַאי. בְּגִין דִּי־טַעֲיִן עַל כְּתַפּוּי כָּל חוּבּוּי

לשון הקודש

מאותו שנקרא שעיר, שהרי מאותו צד
 הוא בא. וְאַנְכִי אִישׁ חֶלֶק – איש מאותו
 שחלק לכל שאר העמים ממנים גדולים,
 שכתוב (דברים ד) אֲשֶׁר חֶלֶק הוּא אֱלֹהֶיךָ
 אֹתָם, וְכְּתוּב (שם לב) כִּי חֶלֶק הוּא עִמּוֹ וְגו'.
 עוד איש חלק, משני שעירים, ונשאַר
 אחד. שכתוב חלק אותם – אחד לחלקו,
 ואחד לקדוש ברוך הוא. למה? כְּדִי
 שִׁטְעֵן עַל כְּתַפּוּי אֶת כָּל חֲטָאֵי יַעֲקֹב,

נקשר. ואחר כך מקריבים את אלה,
 והכל מתבשמים, וישראל נשארים
 צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא מכל
 החטאים שעשו וחטאו לפניו. והו
 שכתוב כי ביום הזה יכפר עליכם וְגו'.

עוד אמר רבי שמעון, (בראשית כז) וַיֹּאמֶר
 יַעֲקֹב אֶל רַבֵּקָה אִמּוֹ הֵן עָשׂוּ אֹחֵי אִישׁ
 שָׁעִיר וְאַנְכִי אִישׁ חֶלֶק. מה הוא רומז?
 אֶלְא וּדְאִי שָׁעִיר אִישׁ שָׁעִיר, והוא

דִּיעֲקֹב, דְּכִתִּיב וְנָשָׂא הַשְּׁעִיר עָלָיו אֶת כָּל עֲוֹנוֹתָם,
עֲוֹנוֹת תָּם.

תָּאנָא, בְּהֵוֹא יוֹמָא בְּמָה פְתִיחִין פְּתִיחִין
לְקַבְּלֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל לְקַבְּלָא צְלוֹתֵיהוֹן.
זַבְּאָה חוֹלְקֵיהוֹן דִּישְׂרָאֵל, דְּהָא קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא
בְּעָא לְזַבְּאָה לוֹן, וְלִדְבָאָה לוֹן, הָדָא הוּא דְכִתִּיב
כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר וְגו'. בְּהַאי יוֹמָא אֲתַעְפָּר בְּהֵנָּא
בְּכַמְּה עֶטְרִין. בְּהַאי יוֹמָא פּוֹלְחָנָא דְכַהֲנָא יִקְרֵא
וְרַב מִכָּל פּוֹלְחָנִין. לְכַלָּא יְהֵב חוֹלְקָא בְּאֵינוֹן
קַרְבָּנִין דְּקוֹדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא. בְּהַאי יוֹמָא אֲתַעְפָּר
(כ"א אֲתַעְפָּר) חֶסֶד בְּעֵלְמָא עַל יְדָא דְכַהֲנָא, מְקַרְב
קַרְבָּנִין עַל חוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא. עַל חוֹבֵיהַ בְּקַדְמוּתָא,
וְלִבְתָּר עַל חוֹבֵיהוֹן דְּעַמָּא. מְקַרְב עֲלוּן עָלֶיהָ וְעַל
עַמָּא וְהָא אוֹקִימָנָא מְלִי.

לשון הקודש

עבודת הכהן נכפדה ונדולה מפל
העבודות. לכלם נותן חלק באותם
הקרבנות של הקדוש ברוך הוא. ביום
הזה מתעפר (מתעורר) החסד בעולם על ידי
הכהן, מקריב את הקרבנות על חטאי
העם, על חטאו בראשונה, ואחר כך על
חטאי העם. הוא מקריב עולות עליו ועל
העם, והרי בארנו את הדברים.

שכתוב ונשא השעיר עליו את כל
עונתם, עונת תם.
למדנו, באותו יום כמה פתחים פתוחים
בנגד ישראל לקבל תפלותיהם. אשרי
חלקם של ישראל, שהרי הקדוש ברוך
הוא רוצה לטהר אותם ולזכות אותם,
זהו שכתוב כי ביום הזה וגו'. ביום הזה
מתעפר הכהן בכמה עשרות. ביום הזה

עַד דַּהּוּוּ אֲזִילֵי, יִתְּבוּ בְּחַד חֶקֶל, וְצִלוּ. נָחַת חַד
 עֲנָנָא דְאַשָּׁא, וְאַסְחַר לִזְוֵן. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 הָאֵל חֲמִינְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתָא דִּילֵיהּ
 חָבָא. נִיתִיב. יִתְּבוּ וְהוּוּ אֲמַרֵי מְלֵי דְאוּרֵייתָא. פְּתַח
 וְאָמַר, (משלי כה) מִיָּם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵינֶפֶה וּשְׁמוּעָה
 טוֹבָה מֵאַרְצֵן מְרַחֵק, הָאֵל אֶסְתַּכְּלָנָא בְּמִלּוּי דְשְׁלֵמָה
 מִלְּבָא, וּכְלָהוּ (ס"א בְּחֻכְמָתָא) בְּחֻכְמָה אֲמַרְוֵן.

תָּא חֲזִי תְּלַת סְפָרִין דְּחֻכְמָתָא אֲפִיק שְׁלֵמָה
 לְעֵלְמָא, וּכְלָהוּ בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה. שִׁיר
 הַשִּׁירִים חֻכְמָה, קַהֲלַת תְּבוּנָה, וּמִשְׁלֵי דַעַת. לְקַבַּל
 תְּלַת אֲלִין, עֲבַד תְּלַת סְפָרִים. שִׁיר הַשִּׁירִים כְּנֻגַד
 חֻכְמָה חֲבִי הוּא. קַהֲלַת לְקַבַּל תְּבוּנָה, חֲבִי הוּא.
 מִשְׁלֵי לְקַבַּל דַעַת. בְּמָאֵי אֲתַחֲזִי. אֵלָא כָּל אֵינוֹן
 קִרְאֵי בְּתֵרֵי גְוִינֵי אֵינוֹן, רִישָׁא וְסִיפָא תְּרֵי גְוִינֵי

לשון הקודש

בא ראה, שלשה ספרי חכמה הוציא
 שלמה לעולם, וכלם בחכמה עליונה.
 שיר השירים - חכמה, קהלת -
 תבונה, ומשלי - דעת. כנגד שלשת
 אלה עשה שלשה ספרים. שיר השירים
 כנגד חכמה כד הווא. קהלת כנגד
 תבונה כד הווא. משלי כנגד דעת. במה
 זה נראה? אלא כל אותם הכתובים הם
 בשני גונים, ראש וסוף, שני גונים

עד שהיו הולכים, ישבו בשדה אחת
 והתפללו. ירד ענן אחד של אש והקיף
 אותם. אמר רבי שמעון, הריני רואה
 שרצונו של הקדוש ברוך הוא כאן. נשב.
 ישבו והיו אומרים דברי תורה. פתח
 ואמר, (משלי כה) מיָּם קָרִים עַל נֶפֶשׁ עֵינֶפֶה
 וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצֵן מְרַחֵק. הרי
 הסתפקתי בדברי שלמה המלך, ואת
 כלם אמר בחכמה.

אֶת־חַוְיָא. וְכֵן מִסְתַּכְּלֵי קְרָאֵי, דָּא כָּלִיל בְּדָא, וְדָא
כָּלִיל בְּדָא, בְּגִין כְּדֵן שְׁקִיל לְקַבְּלִיהֵ דְדַעַת.

הֵאֵי קְרָא לָאו רִישִׁיָּה סִיפִיָּה וְלָאו סִיפִיָּה רִישִׁיָּה.
וְכֵן אִסְתַּכְּלָנָא בֵּיתָה, כְּלָא כָּלִיל חַד בְּחַד, בִּין
מִסִּיפִיָּה לְרִישִׁיָּה, בִּין מִרִישִׁיָּה לְסִיפִיָּה. שְׁמוּעָה
טוֹבָה מֵאַרְצֵן מְרַחֵק מִים קְרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה. מִים
קְרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה וְשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצֵן מְרַחֵק,
וְדָא וְדָא נִיחָא דְרוּחָא, כְּמָה דְהֵאֵי נִיחָא דְרוּחָא,
כְּדֵן הֵאֵי נִיחָא דְרוּחָא.

עַד דְּהוּוּ יַתְבִּי, אַתָּא חַד בְּר נָשׁ, אָמַר, אַנְתּוּ דְרַבִּי
שְׁמַעוֹן אַתְסִיַּאת מִמְרַעָהָ. וְחַבְרָיָא שְׁמַעוֹ
קָלָא, דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שָׁבַק לְאַיְנוֹן חוֹבֵי דְדָרָא.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא אַתְקִיִּים תְּכָא קְרָא, וְשְׁמוּעָה
טוֹבָה מֵאַרְצֵן מְרַחֵק, הָכִי הוּא נִיחָא דְרוּחָא, כְּמוֹ
מִים קְרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה. אָמַר לְהוּ נְקוּם וְנִזְיִל

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

קְרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה וְשְׁמוּעָה טוֹבָה
מֵאַרְצֵן מְרַחֵק, וְזֶה וְזֶה נַחַת רִוַּח. כְּמוֹ שְׁזֶה
נַחַת רִוַּח, כְּדֵן זֶה נַחַת רִוַּח.

עַד שְׁהִיוּ יוֹשְׁבִים, בָּא אִישׁ אֶחָד וְאָמַר,
אַשְׁתּוּ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן נִרְפְּאָה מִחֻלָּיָה.
וְהַחֲבֵרִים שְׁמַעוֹ קוֹל, שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מְחַל לְאוֹתָם חֲטָאֵי הַדּוּר. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, הֲרִי הַתְּקִים כְּאֵן הַפְּסוּק, וְשְׁמוּעָה

נִרְאִים. וְכִשְׁמִסְתַּכְּלִים בְּכַתּוּבִים, זֶה
כְּלוּל בְּזֶה וְזֶה כְּלוּל בְּזֶה, מִשּׁוּם כְּדֵן
שְׁקוּל כְּנֶגֶד הַדַּעַת.

תְּפִסּוּק הַזֶּה אֵין רֵאשׁוּ סוּפּוֹ וְאֵין סוּפּוֹ
רֵאשׁוּ, וְכִשְׁהִסְתַּכְּלִתִי בּוֹ, תְּכַל כְּלוּל
אֶחָד עִם אֶחָד, בִּין מִסּוּפּוֹ לְרֵאשׁוּ, בִּין
מִרֵאשׁוּ לְסוּפּוֹ. שְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצֵן
מְרַחֵק מִים קְרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה. מִים

דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֲרֵחִישׁ לָן בְּנִסְיוֹן.

פְּתַח וְאָמַר, מִיָּם קָרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה, דָּא

אוֹרֵייתָא. דְּכָל מָאן דְּזָכִי לְמַלְעֵי

בְּאוֹרֵייתָא, וּמְרִי נַפְשָׁא מְנָה, מַה כְּתִיב וּשְׁמוּעָה

טוֹבָה מֵאַרְצֵי מִרְחָק. קְדֻשָּׁא בְּרִידָּהּ הוּא אֲכַרְיוֹ עֲלֵיהּ

כְּמָה טָבָאן לְאוֹטְבָא לִיהּ בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא

דְּאֲתִי. הָדָא הוּא דְכְתִיב, וּשְׁמוּעָה טוֹבָה, מָאן אֲתֵר

מֵאַרְצֵי מִרְחָק, מֵאֲתֵר דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא הָוָה

רְחִיק מֵיָּהּ בְּקַדְמֵיתָא, מֵאֲתֵר דְּהָוָה בַּר נֶשׁ בְּדַבְּבוּ

עֲמִיָּה בְּקַדְמֵיתָא, דְּכְתִיב, (איוב ב) וְאַרְצֵי מִתְקוּמָמָה

לוֹ, מֵהָהוּא אֲתֵר (דף ט"ד ע"ב) מִקְדִּימִין לִיהּ שְׁלָם, הָדָא

הוּא דְכְתִיב, מֵאַרְצֵי מִרְחָק. וּכְתִיב (ירמיה לא) מִרְחֹק

יֵי גְרָאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבְּתִידָּהּ עַל כֵּן מְשַׁכְּתִידָּהּ

חֶסֶד. (כאן חסר).

לשון הקודש

שְׁכַתוּב וּשְׁמוּעָה טוֹבָה. מֵאִיזָה מְקוּם?

מֵאַרְצֵי מִרְחָק, מִמְּקוּם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ

הוּא הֵיךְ רְחוֹק מִמְּנוּ בְּתַחֲלָה, מִמְּקוּם

שְׁהֵיךְ אָדָם בְּשִׁנְאָה עִמוּ בְּתַחֲלָה,

שְׁכַתוּב (איוב ב) וְאַרְצֵי מִתְקוּמָמָה לוֹ, מֵאוֹתוֹ

מְקוּם שְׁמִקְדִּימִים לוֹ שְׁלָם, זְהוּ שְׁכַתוּב

מֵאַרְצֵי מִרְחָק. וּכְתוּב, (ירמיה לא) מִרְחֹק ה'

גְרָאָה לִי וְאַהֲבַת עוֹלָם אֶהְבְּתִידָּהּ עַל כֵּן

מְשַׁכְּתִידָּהּ חֶסֶד.

טוֹבָה מֵאַרְצֵי מִרְחָק, כִּדְּזֵה נַחַת רוּחַ,

כְּמוֹ מִיָּם קָרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה. אָמַר לְהֵם,

נְקוּם וְגַלְדוּ, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִרְחִישׁ

לְנוּ נִסִּים.

פְּתַח וְאָמַר, מִיָּם קָרִים עַל נַפְשׁ עֵיפָה –

זוֹ הַתּוֹרָה. שְׁפַל מִי שְׁזוּכָה לְעֵסֶק בְּתוֹרָה

וּמְרִוָה מִמְּנָה אֵת הַנַּפְשׁ, מַה כְּתוּב?

וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאַרְצֵי מִרְחָק. הַקְדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא מְכַרְיוֹ עֲלָיו כְּמָה טוֹבוֹת

לְהִיטִיב לוֹ בְּעוֹלָם הָזֶה וּבְעוֹלָם הַבָּא. זְהוּ

וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְיָ וַכֹּפֵר עָלָיו. (ויקרא ט"ז)
 רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶל אֱלֹהִים יְיָ הַדָּבָר וַיִּקְרָא אֶרְצָן מִמִּזְרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ. תֵּאנָא, אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מָאָה וַחֲמִשִּׁין רַבּוּא מְאִירֵי שִׁירְתָּא, מְזַמְרִין לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא, כַּד נָהִיר יַמָּא. וְאֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מָאָה וְאַרְבַּעִין וַתִּמְנִיא בְּטִיְהָרָא. וְאֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מָאָה וַתִּשְׁעִין אֶלְפָּה רַבּוּא בְּהֵיבָא שַׁעְתָּא דְאַקְרֵי בֵּין הָעַרְבִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כַּד נָהִיר יַמָּא, כָּל אֵינוֹן מְאִירֵי דִיבְבָא, מְשַׁבְּחִין בְּמֵלֵי תְּשַׁבְּחוּן, לְקַבְּלֵיהּ דִּיהֵא בְּקָר. (ס"א כד אתער, דבד) דְּכִד אֶתְעַר הָאִי בְּקָר, כְּלָחוּ מִתְּבַסְּמִין, וְדִינָא אֶשְׁתַּכִּיךְ, וְאֶמְרִין תְּשַׁבְּחוּן. הָדָא הוּא דְכִתִּיב, (איוב לח) בְּרִן יַחַד כִּכְבִּי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. וְהָהוּא זַמְנָא, (הימנוּתא) חֲדוּוּתָא וּבְרַכָּאן מִשְׁתַּפְּחִין בְּעֵלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא אֶתְעַר

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

מֵאוֹת וַתִּשְׁעִים אֶלְפָּה רַבּוּא בְּאוֹתָהּ שַׁעָה שְׁנַקְרָאֵת בֵּין הָעַרְבִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, כְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם, כָּל אוֹתָם בְּעֵלֵי יְבָבָה מְשַׁבְּחִים בְּדְבָרֵי תְּשַׁבְּחוּת כְּנֶגֶד הַבְּקָר הַזֶּה. (בְּשִׁמְתְּעוּרָה) שְׁכַשְׁמִתְעוּרָה הַבְּקָר הַזֶּה, כָּלָם מִתְּבַשְׂמִים, וְהַדִּין שׁוֹכֵךְ, וְאוֹמְרִים תְּשַׁבְּחוּת. זְהוּ שְׁכַתוּב בְּנֵי (איוב לט) בְּרִן יַחַד כִּכְבִּי בְּקָר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי

וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' וַכֹּפֵר עָלָיו. רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח וְאָמַר, (תהלים ג) מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶל אֱלֹהִים ה' הַדָּבָר וַיִּקְרָא אֶרְצָן מִמִּזְרַח שָׁמֶשׁ עַד מְבֹאוֹ. לְמַדְנֵה, אֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁין רַבּוּא בְּעֵלֵי שִׁירָה מְזַמְרִים לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּשִׁמְאִיר הַיּוֹם. וְאֶלְפָּה וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעִים וְשָׁמוּנָה בְּעֵהָרִים. וְאֶלְפָּה וַחֲמִשׁ

לְאַבְרָהָם לְאַחֲיָא לִיָּה, וְאַשְׁתַּעֲשַׂע בֵּיהּ, וְאַשְׁלִטְיָה
 בְּעֵלְמָא. וּמָנָא לָן דְּהָאֵי בְּקָר דְּאַבְרָהָם הוּא.
 דְּכַתִּיב (בראשית יט) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר.

בְּהַהוּא זְמַנָּא דְּבִין הָעֲרַבִּים, כָּל אֵינוּן אֶלְף וַחֲמִשׁ
 מָאָה וְתִשְׁעִין אֶלְף רַבּוּא מָאֲרִי דִילְלָה
 אֶקְרוּן, וּמְזַמְרִין בְּהֵיא שְׁעֵתָא, וּקְטָטוּתָא שְׂרִיא
 בְּעֵלְמָא, וְהֵיא שְׁעֵתָא אַתְּעֵרוּתָא דְאַתְעֵר קְדָשָׁא
 בְּרִידָה הוּא לְיִצְחָק, וְקָם וּדְאִין לְחֵיבִיא דְעֶבְרִין עַל
 פְּתַנְמֵי אֹרְיִיתָא, וְשַׁבְעָה נְהָרֵי אִשָּׁא נְגִדִין וְנִפְקִין
 וְחֲלִין עַל רִישֵׁיהוֹן דְּרִשִׁיעֵיָא, וְשִׁלְהוּבֵי גּוֹמְרִין
 דְּנוֹרָא מְתַעֲרִין מֵעִילָא לְתַתָּא, וּכְדִין תַּב אַבְרָהָם
 לְאַתְרֵיהּ. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (בראשית יח) וְאַבְרָהָם שָׁב
 לְמִקְוֹמוֹ. וַיּוֹמַר אֶתְפָּנִי, וְחֵיבֵי גֵיהֶנּוּם צְוּחִין
 וְאַמְרִין (ירמיה ו) אֵי לָנוּ כִי פָנָה הַיּוֹם כִּי יָנֻטוּ צְלָלֵי

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁעָה, וְהַקְטָטָה שׁוֹרָה בְּעוֹלָם. וְאוֹתָהּ
 שְׁעָה הַהִתְעוֹרְרוֹת שְׁמַעִיר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֶת יִצְחָק, וְעוֹמֵד וְדוֹן אֶת הָרִשְׁעִים
 שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, וְשַׁבְעָה
 נְהָרוֹת אֵשׁ זֹרְמִים וַיּוֹצֵאִים וְחָלִים עַל
 רֵאשֵׁי הָרִשְׁעִים, וְשִׁלְהוּבוֹת גְּחָלִים שֶׁל
 אֵשׁ מְתַעֲרָרוֹת מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וְאֵז שָׁב
 אַבְרָהָם לְמִקְוֹמוֹ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְאַבְרָהָם
 שָׁב לְמִקְוֹמוֹ. וְהַיּוֹם פּוֹנָה, וְרִשְׁעֵי הַגֵּיהֶנּוּם

אֵלֵהִים. וְאוֹתוֹ זְמַן (אֲמוּנָה) שְׁמַחָה וּבְרִכּוֹת
 נִמְצָאִים בְּעוֹלָם, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מַעִיר אֶת אַבְרָהָם לְהַחֲיוֹתוֹ, וּמִשְׁתַּעֲשַׂע
 עִמּוֹ וּמִשְׁלִיטוֹ בְּעוֹלָם. וּמִנֵּי לָנוּ שְׁהַבְּקָר
 הַזֶּה הוּא שֶׁל אַבְרָהָם? שְׁכַתּוֹב (בראשית יט)
 וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁל בֵּין הָעֲרַבִּים, כָּל אוֹתָם
 אֶלְף וַחֲמִשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים אֶלְף רַבּוּא
 בְּעֵלֵי יִלְלָה נִקְרָאִים, וּמְזַמְרִים בְּאוֹתָהּ

עָרַב. וְהָיָא שְׁעָתָא, בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאַזְדָּהָרָא,
בְּצִלּוֹתָא דְּמִנְחָה.

בְּזִמְנָא דְּמָטִי לִילְיָא אֵינוּן אֶלְפּ וְחֲמֵשׁ מָאָה
וְאַרְבַּעִין וְתַמְנָא, אֶקְרוּן מִפְּרָא
לְפָרוּכְתָא, וְאֶמְרִין שִׁירְתָא. בְּדִין דִּינִין דְּלִתְתָא
מִתְעָרִין, וְאֶזְלִין וְשִׂאטִין בְּעֶלְמָא, וְאֶלִין אֶמְרִין
שִׁירְתָא. עַד דִּיתְפְּלִיג לִילְיָא מִשְׁמָרָה וּפְלָגָא. בְּתַר
דִּיתְפְּלִיג לִילְיָא מִזְדַּמְנֵי בְּלָהוּ אַחֲרֵינִי בְּחָדָא,
וְאֶמְרֵי תְהֵלוֹת, בְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה ס) וְתְהֵלוֹת יְיָ
יְבִשְׂרוּ. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כִּד רַעְוָא אֲשֶׁתִּכַּח בְּצַפְרָא,
תְהֵלוֹת יְיָ מִבְּשָׂרִין.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, בְּתַר דִּירוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעַר בְּפְלָגוֹת
לִילְיָא וְאֶזְלִיל לִיָּה, תְהֵלוֹת מִבְּשָׂרִי, עַד דִּיִּיתִי
צַפְרָא, וְאֲתַעַר הָאִי בְקָר, בְּדִין חֲדוּוֹתָא וּבְרַפָּאן
אֲשֶׁתִּכַּח בְּעֶלְמָא.

לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

עַד שֶׁנִּחְלַק הַלְיָלָה מִשְׁמֶרֶת וַחֲצִי אַחַר
שֶׁנִּחְלַק הַלְיָלָה, מִזְדַּמְנִים כָּל הָאֲחֵרִים
בְּאַחַד וְאוֹמְרִים תְהֵלוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(ישעיה ס) וְתְהֵלוֹת ה' יְבִשְׂרוּ. רַבִּי יְהוּדָה
אָמַר, בְּשֶׁנִּמְצָא רַעְוֹן בְּבִקְר, תְהֵלוֹת ה'
מִבְּשָׂרִים.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אַחַר שְׁרוּחַ הַצֶּפּוֹן
הַתְעוֹרְרָה בְּחֻצוֹת הַלְיָלָה וְהִלְכָה לָהּ,

צוֹנְחִים וְאוֹמְרִים: (ירמיה ו) אוֹי לָנוּ כִּי פָגַח
הַיּוֹם כִּי יִגְטוּ צִלְלֵי עָרַב, וְאוֹתָהּ שְׁעָה
צָרִיךְ אָדָם לְהִזְהָר בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה.

בְּזִמְנָן שְׁמַגִּיעַ הַלְיָלָה, אוֹתָם אֶלְפּ
וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְאַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה נִקְרְאִים
מִחוּץ לְפָרְכַת וְאוֹמְרִים שִׁירָה. אִזּוֹ
מִתְעוֹרְרִים הַדִּינִים שְׁלֵמְטָה, וְהוֹלְכִים
וּמְשׁוֹטְטִים בְּעוֹלָם, וְאַלֶּה אוֹמְרִים שִׁירָה

תָּאנָא, אָמַר רַבִּי אָבָא, בְּלִהּוּ הָכִי, וְעִילָא מְנַהוֹן
 סְרַכִּין תְּלַתָּא. בְּהֵיחֵא שַׁעְתָּא דְאֲתַעַר
 הָאִי בְקָר, וּמִתְעָרִין תְּשַׁבְּחוּ, כָּל אֵינּוֹן אֶלְפּ וַחֲמִשׁ
 מָאָה וַחֲמִשִּׁין רַבּוּא, אֲתַמְנָא עַלְיֵיהּ חַד מְמָנָא,
 וְהֵימָן שְׁמִיָּה לְקַבְלִיָּה דְלִתְתָּא, וְתַחֲוֹת יְדֵיהּ סְרַכִּין
 מְמָנָן עַלְיֵיהּ לְאֲתַקְנָא שִׁירְתָּא. בְּהֵיחֵא שַׁעְתָּא
 דְאֲתַעַר זְמָנָא דְבִין הָעַרְבִים, וְזִמְרִין כָּל אֵינּוֹן אֶלְפּ
 וַחֲמִשׁ מָאָה וְתַשְׁעִין אֶלְפּ רַבּוּא מְאִירֵי דִילְלָה,
 אֲתַמְנָא עַלְיֵיהּ חַד מְמָנָא וִידוּתוֹן שְׁמִיָּה, לְקַבְלִיָּה
 דְלִתְתָּא, וְתַחֲוֹת יְדֵיהּ סְרַכִּין מְמָנָן עַלְיֵיהּ, לְאֲתַקְנָא
 הָהוּא זְמָרָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ישעיה כה) זְמִיר עָרִיצִים.

בְּהֵיחֵא שַׁעְתָּא דְמַטֵּי לִילְיָא, מִתְעָרִין כָּל אֵינּוֹן
 דְמַבְרָא לְפָרוּכְתָּא, בְּדִין שְׁכִיךְ כְּלָא,
 וּפְטָרָא לָא אֲשַׁתְּבַח, וְדִינִין דְלִתְתָּא מִתְעָרִין, כְּלִהּוּ

לשון הקודש

ידו שרים ממנים עליהם לתקן שיר.
 באותה שעה שמתעורר זמן של בין
 הערבים ומזמרים כל אותם אלף וחמש
 מאות ותשעים אלף רבוא בעלי היללה,
 מתמנה עליהם ממנה אחד, ושמו ידותון,
 כנגד שלמטה, ותחת ידו ממנים עליהם
 שרים לתקן אותו הזמר, כמו שנאמר (שם
 כה) זמיר עריצים.

באותה שעה שמוע היללה, מתעוררים

מבשרים תהלות עד שיבא הבקר,
 ומתעורר הבקר הזה, ואז שמחה וברכות
 נמצאים בעולם.

למדנו, אמר רבי אבא, כלם כף, ומעל
 כלם שלשה שרים. באותה שעה
 שמתעורר הבקר הזה ומעוררים
 תשבחות על כל אותם אלף וחמש מאות
 וחמשים רבוא, מתמנה עליהם ממנה
 אחד, ושמו הימן, כנגד שלמטה, ותחת